

NÁŠ MEČÍKÁŘ

25/1975

**VYDÁVÁ ODBOR
MEČÍKÁŘŮ
PŘI OV ČSOZS
V NOVÉM JIČÍNĚ**

N Ā Š M E Č Í K Á Ř

- O b s a h :
1. Základy křížení rostlin
 2. přehled odrůd mečíků na výstavách v USA
 3. Nahlédnutí do katalogu gladiol pro rok 1975 v USA
 4. Výstavy a inzeráty

Č E R V E N E C 1975

Pro vlastní potřebu svých členů vydává zájmový odbor mečíkářů při OV ČOZS Nový Jičín.

Vydáno v souladu se směrnici Ústředního výboru ČOZS v Praze pro vydávání tiskovin Českým ovocnářským a zahradkářským svazem a jeho organizačními složkami ze dne 26. 2. 1972

1. Základy křížení rostlin

RN Dr. Leonard R ý z n a r

Rostliny lze množit v podstatě dvěma způsoby: 1. vegetativně a 2. generativně. Při vegetativním množení si potomstvo zachovává vlastnosti matečné rostliny, nová rostlina vzniká např. z řízku, z pacibulky, dělením matečné rostliny a podobně. Obecně tohoto způsobu množení využíváme všude tam, kde chceme, aby si potomstvo udrželo vlastnosti výchozí rostliny /např. u mečíků množení brutem/. Při generativním množení /množení semenem/ je situace odlišná. Vzniklí jedinci se liší nejen od svých rodičů, ale i navzájem. Na tvorbě každého jedince se podílí genetické vlohy obou rodičů, navíc v tak bohatých a rozličných kombinacích, že je prakticky vyloučené, aby mohli při křížení /např. mečíku/ vzniknout dva n a p r o s t o stejní jedinci, potomstvo je zcela různorodé, u jednotlivých jedinců se projevují v různé míře a v různých kombinacích původní rodičovské znaky. Principem šlechtění je pak výběr takových jedinců, u kterých se sešly kladné znaky obou rodičů. Budeme-li např. křížit mečík perfektní stavby klasu, ale nepěkné barvy s mečíkem barevně vynikajícím, avšak krátkého stvolu, budeme z potomstva izolovat ty jedince, kteří budou mít dokonalý klas a zároveň pěknou barvu.

při získávání hodnotnějších odrůd rostlin postupovali lidé nejprve tak, že prostě z rostlin, které měli k dispozici, vybírali ty nejlepší. Pomologům je známo, že mnoho starých vynikajících odrůd jablek či hrušek vzniklo jako zcela náhodný semenáč. Zásluha člověka pak spočívala v tom, že si vlastností tohoto semenáče povšiml, a že jej začal vegetativně množit, v tomto případě očkovat či roubovat. Potom začal člověk přírodě pomáhat. Přenášel pyl z jedné rostliny na druhou, sledoval vzniklé semenáče a vybíral ty, které vyhovovaly jeho požadavkům. Vzpomeňme celoživotního gigantického díla ruského a sovětského šlechtitele Mičurina a amerického šlechtitele Burbanka. Oba dva šlechtitelé formulovali své závěry z praktických výsledků a ze zkušenosti.

V dnešní době je šlechtění rostlin postaveno na solidní vědecký základ. Mohutný rozvoj vědy především v posledních letech se nevyhnul ani vědám biologickým. Vznikl nový biologický obor -

-genetika, jakožto věda, která se zabývá návazností mezi rodičovskými jedinci a jejich potomstvem, a která zkoumá a vysvětluje mechanismy, kterými se tyto návaznosti realizují. V sedmdesátých letech minulého století publikoval brněnský opat Gregor J. Mendel své výsledky, které získal při křížení hrachu. S podivuhodnou jasnozřivostí a genialitou odhalil matematické zákonitosti, kterými se řídí vznik jednotlivých typů potomstva a položil tím vlastně základy moderní genetiky /výsledky, ke kterým ve své práci dospěl, byly později formulovány jako tzv. Mendelovy zákony dědičnosti/. Avšak teprve poslední doba odhalila princip přenosu genetické informace z rodičovského jedince na potomstvo. A poněvadž mnoho z našich řad již zcela propadlo touze přivést na svět ten nejkrásnější kříženec, jaký tu kdy byl, chtěl bych zájemcům o křížení v několika dílech tohoto článku populární formou přiblížit onen tajuplný děj, při kterém tam kdesi ve zrajícím pylovém zrnku či vajíčku v semeníku míchá příroda ze svých nevyčerpatelných zásob bezpočet kombinací barev, tónů, tvarů a vůní, děj, kdy vzniká nová rostlina, nový jedinec.

Genetická informace je buňce zapsaná chemicky. V jádře buňky jsou malá tělíška, zvaná c h r o m o s o m y , v chromosomech je pak umístěna nesmírně dlouhá molekula tzv. deoxyribonukleové kyseliny /DNA/. Molekula DNA se skládá ze dvou vláken, vzájemně spirálovitě stočených. Základními stavebními podjednotkami obří molekuly DNA jsou pak: Deoxyribosa /cukr/, zbytek kyseliny fosforečné a 4 různé tzv. b a s e /thymín, cytosin, adenin, guanin/. A právě tyto base tvoří čtyřpísmennou a b e c e d u , kterou je v molekule DNA zapsána genetická informace.

POKRAČOVÁNÍ

2. přehled odrůd mečků na výstavách v USA
/pokračování z čísla 1/1975
dokončení

VÝSTAVNÍ

DEKORAČNÍ

Levandulové bl. 70

LAVENDER - Pale 70

470 Dawn watch 70	29	153	470 Dawn watch 70	19	103
470 Appleblossom 56	1	29	470 Appleblossom 56	4	32
371 Crown Jewel 73	3	26	371 Crown Jewel 73	2	26
470 Beautiful Lady 65	0	3	470 Beautiful 65	0	3
471 Dark Eyes 59	0	1	371 Pansy Face 66	0	3

Levandulové sv. 72

LAVENDER - Light 72

572 Anniversary 71	13	86	572 Anniversary 71	7	45
573 Panarama 66	5	35	573 Panarama 66	2	25
472 Lavender Spire 60	4	34	473 Ultima 74	7	21
473 Ultima 74	3	22	472 Chowpiece 62	2	18
472 Chowpiece 62	1	17	472 Elegance 63	1	14
472 Elegance 63	0	10	472 Horizon 62	2	11

Levandulové str. 74

LAVENDER - Medium 74

375 Lavanrose 67	18	105	375 Lavanisque 60	10	84
375 Lavanisque 60	13	113	375 Lavanrose 67	11	82
475 All Aglow 72	2	21	375 Lilac and Chartreuse		
			60	4	37
475 Kismet 71	2	17	475 All Aglow 72	2	14
475 Wind Song 74	1	8	375 Magic Flute 70	1	9
375 Lilac and Chartreuse					
60	0	8	475 Wind song 74	0	6

Levandulové tm. 76

LAVENDER - Deep 76

476 Bess Myerson 68	13	78	476 Bess Myerson 69	7	52
476 Lavender Queen 70	7	45	477 Inspiration 73	4	27
576 Lavender Masterpiece			576 Lavender Masterpiece	5	26
62	5	42	62		
477 Deep Tone 72	4	26	476 Lavender Queen 70	4	25
477 Inspiration 73	3	19	477 Deep Tone 72	3	22
376 Florella 59	2	13	376 Florella 59	2	10

Levandulové purpur. 78

LAVENDER - Purple 78

478 Portrait 71	8	64	578 King David 51	7	52
579 Shalimar 70	9	63	579 Shalimar 70	7	41
578 King David 51	7	63	478 Portrait 71	3	29
478 Defiance 74	4	26	378 Passport 74	2	19
478 Purple Splendor 61	3	22	478 Purple Splendor 61	1	13
378 Passport 74	2	14	378 Velveteen 69	2	10

Fialové bl. 80

VIOLET - Pale 80

381 Angel Eyes 63	30	153	381 Angel Eyes 63	19	99
581 China Blue 61	5	75	581 China Blue 61	1	40
480 Powder Blue 62	1	13	381 Blue Sapphire 64	2	18
581 Aquamarine 68	0	10	480 Powder Blue 62	1	14
380 Blue Mist 61	0	8	581 Aquamarine 68	1	10
381 Blue Sapphire 64	0	8	381 Azurine 64	1	6

VÝSTAVNÍ

DEKORAČNÍ

Fialové sv. 82

VIOLET - Light 82

482 Galilee 71	9	52	482 Galilee 71	9	54
482 Winter Sky 68	7	48	482 Winter Sky 68	6	49
482 Her Majesty 70	2	28	483 Blue Monday 72	8	46
483 Blue Monday 72	3	25	483 Violet Charm 53	4	38
482 Ripple 72	1	14	482 Her Majesty 70	3	38
483 Violet Charm 53	1	14	482 Tan - Glo 54	22	17

Fialové stř. 84

VIOLET - Medium 84

485 Blue Hawaii 72	11	65	485 Blue Hawaii 72	7	40
484 Eternal City 61	7	48	485 Blue Night 69	4	30
485 Blue Night 69	5	44	484 Eternal City 61	1	27
485 Rippling Waters 70	5	31	485 Rippling Waters 70	4	25
484 Lake Winnebago 65	1	5	385 Blue Velvet 69	1	5
485 Blue Spire 66	0	4	484 Lake Winnebago	1	5

Fialové tm. 86

VIOLET - Deep 86

387 Tropic Seas 63	8	65	387 Tropic Seas 63	13	78
387 Star Sapphire 61	7	54	387 Star Sapphire 61	4	47
486 Navy Blue 74	6	42	486 Blue Isle 73	4	28
486 Blue Isle 73	4	33	486 Navy Blue 74	2	23
386 Ultra Violet 71	2	22	386 Mood Indigo 67	2	11
386 Hudson Bay 74	2	14	386 Ultra Violet 71	1	8

Kouřové sv. 92

SMOKIES - Light 92

492 Pompeii 65	16	89	492 Pompeii 65	12	73
492 Sandust 68	4	33	493 Gloaming 72	4	26
493 Gloaming 72	2	18	492 Sandust 68	2	16
493 Humoresque 63	1	5	493 Humoresque 63	1	5
392 Rhumba 68	1	5	592 Silver Smoky 68	0	3

Kouřové stř. 94

SMOKIES - Medium 94

594 Blue Smoke 57	12	79	594 Blue Smoke 57	11	64
494 Dark Mood 66	3	25	494 Sandstorm 60	2	25
494 Bronze Beauty 62	3	18	494 Cindy Blizzard 72	3	15
494 Autumn Charm 72	1	18	494 Autumn Charm 72	0	14
494 Sandstorm 60	1	18	494 Dark Mood 66	1	10
495 Cindy Blizzard 72	1	11	494 Pink Smoke 68	1	6

VÝSTAVNÍ

DEKORAČNÍ

Kouřové tm. 96

SMOKIES - Deep 96

497 Aztec Chief 72	12	63	396 Root Beer 66	7	48
396 Root Beer 66	2	33	497 Aztec Chief 72	7	38
497 Plum Pudding 61	4	31	497 Plum pudding 61	1	21
497 Shady Lady 63	2	22	497 Shady Lady 63	2	18
497 prairie 61	0	3	597 Vagabond Prince 34	1	5

Hnědé sv. 90

TAN - pale 90

390 Spitfire 66	7	43	390 Spitfire 66	8	43
491 Tanarama 61	5	30	491 Tanarama 61	6	33
591 Old Smoky 65	2	10	390 Orangutan 68	1	5
590 Copper King 69	1	8	490 Vanity Fair 59	1	5
391 Gypsy Girl 66	1	5	590 Cooper King 69	0	3

Hnědé 98

BROWN - 98

398 Brown Study 69	11	84	398 Brown Study 69	9	73
399 Witch Doctor 64	4	43	399 Witch Doctor 64	7	48
598 Autumn Sensation 61	5	36	398 Brown Beauty 71	5	38
398 Briwn Beauty 71	4	27	598 Autumn Sensation 61	2	21
498 Camelton 74	2	15	498 Camelton 74	1	11
498 Chocolate Sundae 69	2	15	398 Carsaparilla 68	1	8

3. Nahlédnutí do katalogů gladiolů pro rok 1975 v USA

Zpracoval Josef Heroudek

Nejkrásnější barevný katalog má firma Nowata Gardens. Jsou zde uváděny převážně odrůdy šlechtitele Fischera. Katalog je proveden ve velmi krásných barvách. Z miniatur jsou zde ukázky aranžmá. Novinek je zde celá řada. Devět odrůd patří do skupiny dvoustovek. Všechny miniatury mají poměrně silný stvol a na svou třídu poměrně robustní květy. Nejkrásnější miniatura se jeví Fairy Rose /260/. Cena miniatur 0,50 - 1,50 ž. Zajímavé je, že šlechtitel Fischer nemá ve svém katalogu novinky ze třídy třístovek. V katalogu je 28 novinek velikosti 400 - 500. Všechny novinky jsou namnoženy ve velikém množství. Jako velmi pěkné se jeví odrůdy :

Heather Hill /472/ vznikl z /Simplicity x showpiece/.

Summer sunshine /414/- vznikl /Aurora x sunkist/.

Jinak jsou odrůdy průměrné, není zde převratných novinek. Barevně jsou mečíky velmi pěkné, stavba a umístění květů však není vždy nejlepší. Cena se pohybuje od 0,50 - 2 ž.

Nejkrásnější odrůdou katalogu je exot Inca Chief /427/ rodiče neznámi. Stojí 5 ž, je velmi zajímavý kombinací barev a navíc má velmi elegantní klas a stavbu květů, což nebývá vždy u exotů zvykem.

Další firmou je firma Melk a Sons., má celkem sedm vlastních novinek a pět novinek od různých šlechtitelů. Firma neuvádí ve svém katalogu miniatury. Šlechtitel Melk neuvádí původ svých odrůd a překládá velmi omezeně základní rozměrové údaje. Omezuje se na barvitý popis.

ODRŮDY:

- BUTTER BRICKLE /499 MELK/ E. - Středně karmínově hnědá, střed květu jemně žlutý. Soulad těchto barev je unikátní. Naráz otvírá 7-8 nepatrně zvlněných květů. Raná velmi zdravá odrůda. Cena 0,50 ž.
- CHERRY BLOSSOM PINK /462 MELK/ E. - Odrůda zaujme všechny milovníky gladiolů svojí krásou. Barva velmi pěkná - střed bílý, ohraničený cyklámovou. Obě barvy bez skvrn. Svoji barvu drží i za největšího slunečního svitu. Tvoří hodně brutů. Cena 1,50 ž.
- CRESCENDO /443 MELK/ M. - překrásná a elegantní odrůda. Barva lososově oříšková, v hrdle krémová. Celkově má růžový nádech. Otvírá 8-10 zvlněných květů na vysokém stvolu. Výstavní odrůda, která je dobrým přínosem pro další vývoj gladiolů. Cena 1,50 ž.
- MOON-HAZE /410 MELK/ M. - Mimořádně vysoký stvol nese hezké zvlněné krémové květy. Odrůda je velmi odolná pro přepravu. Cena 0,50 ž.
- POET /432 MELK/ M. - velmi vysoká odrůda. Květy korálově lososové a dobrou uniformitou. Barva světlejší než u Long - fellow a tmavší než u Timber Topper. Listy jsou velmi úhledné, tmavě zelené. Dobrý vzrůst a vynikající barva dává předpoklady k velkému úspěchu. Cena 0,75 ž.
- SNOW CRYSTAL 400 MELK/ M. - Krásná odrůda se zvlněnými třpytivě bílými květy. Naráz otvírá 8 květů na mohutném stvolu. Velmi dekorativní odrůda. Cena 0,75 ž.

SUNMIST /421 MELK/ LM. - Barva lososově oranžová se žlutou. V hrdle zelený nádech. Naráz otvírá 9 krásně zvlněných květů na vysokém a robustním stvolu. Dekorativní odrůda. Cena 2 g.

SCARLETTA /454 WOODS/ M. - Barva květu ohnivě červená. Otevírá 8-10 mírně zvlněných květů. Květy ve dvou řadách s dobrou uniformitou. Klas velmi pevný a rovný. Velké pupeny /buclaté/. Výstavní odrůda. Cena 1-2 g.

BLUE RIPPLES /481 PATZKE/ M. - Květy krajně zvlněné, barvy fialové s bílým okem. Velmi zdravá odrůda 150 cm vysoká. Otvírá 5/7 květů z 18-22 pupenů. Květní klas 66-70 cm. Květy ploché. Cena 1-2 g.

BRITTANY /460 SKOLASKI/ M. - Květy jemně zvlněné, barvy světle cyklámové, která přechází v krémovou v hrdle. Naráz otvírá 9 květů z 23-25 pupenů pěkně rozmístěných nadlohem květním klasu. Výstavní odrůda. Cena 1-2 g.

ESCAPADE /454 SKOLASKI/ M. - Světle červená s tmavým hrdlem. Otvírá 8 z 24-26 pupenů na štíhlém klasu. Květy velmi pěkně umístěny. Snese slunce i chladno, zdravá výstavní odrůda. Cena 1-2 g.

HEADY WINE /476 VINCENT/ M. - Barva tmavě levandulová, ve středu květu malá krémová skvrna. Délka 180 cm. Otvírá 8 z 20-22 zvlněných květů. Výstavní odrůda. Cena 1-2 g.

Gladioly uvedené v katalogu Modern Glads šlechtitel Winston Roberts.

Firma dává do oběhu 10 odrůd a 3 odrůdy patřící do 1975 ALL-America Selections. 50 % uváděných odrůd patří do skupiny dvouustovek. Šlechtitel Roberts uvádí všude i křížení. Cena poměrně vysoká.

WESTERN SUNSET /423 ROBERTS/ EM. - Adventure x Theme Song. Barva lososově oranžová, velké zelenožluté oko. Otvírá 7-8 zvlněných květů na silném stvolu. Cena 3,5 g.

VICEROY /456 ROBERTS/ M. Tuxede x purole Plume. Karmínově červená s nachovým nádechem. Okraje květů jsou stříbrobílé. Otevírá 7-8 květů na velmi vysokém stvolu. Velmi krásná a přitažlivá odrůda. Cena 4 g.

- SILVER WEDDING /400 ROBERTS/ EM. Pele MOON x Bridal Vail x La France/. Bílá stříbřitá barva, v hrdle zelené tečky. Otvírá 9-10 pěkně zvlněných květů na vysokém stvolu. Jako semenáč vyhrála na mnoha výstavách. velmi dobrá odrůda. pro další křížení barev v pastelových odstínech. Jedinou nevýhodou je úzký /drátovitý/ klas. Cena 4 š.
- MARIMBA /320 ROBERTS/ ML. Rodiče neznámi - ztracený štítek. Čistá tmavožlutě oranžová se slabým nádechem krémové barvy v hrdle. Otvírá 7 i více středně velkých květů na vysokém rovném stvolu. Pozdější odrůda. velmi vhodná pro další křížení žlutých a oranžových odrůd. Cena 3 š.
- LILAC 'N LIME /205 ROBERTS/ EM. Obelisk x /Statuette x Doll House/ x /Brown Betty x Twinkletoes//. Exotická odrůda se zeleným středem, ohraničená širokým lila-levandulovým lemem. Květy pěkně zvlněné. Naráz otvírá 6-8 květů. Pevný stvol. Cena 3,50 š.
- NIMROD /278 ROBERTS/ EM. Velveten x Grapejuice. Středně purpurová, okraje stříbřité po celém obvodu, velmi vysoký stvol. Květní klas poněkud úzký se 7-8 otevřenými květy. Dekorativní odrůda. Cena 3 š.
- AMIGO /298 ROBERTS/ E. Danny Boy x /Foxfire x Jack Horner/. Raná odrůda. Barva čistě mahagonově hnědá s nepatrným stříkáním. Naráz otvírá 7 zvlněných květů na středně vysokém klase. Dekorativní odrůda zajímavé barvy. Cena 4 š.
- SMILES /263 ROBERTS/ EM. Fexfire x Mint Julep. Výjimečně pěkná, jemně cyklámová, střed s krémovým okem. Na středně vysokém stvolu se naráz otvírá 6-7 krásných kučeravých květů. Cena 3,50 š.
- PAGODA /227 ROBERTS/ E. Little Clown x /Fexfire x Jack Horner/. Barva červenooranžová s mimořádně svěžím rumělkovým nádechem. V hrdle žluté oko. Naráz otvírá 6-8 velmi zvlněných květů. Vzrůst menší, ale zato vynikající barva. Cena 4 š.
- INKY /258 RICH/ EM. Little America x Ebony. Červenočerná odrůda, která při zkouškách v pokusné zahradě bylaa jednou z nejkrásnějších. Na spodních petálech hnědě karmínové. Otvírá 7 zvlněných květů. Jako semenáč vyhrála na mnoha výstavách. Cena 2 š.

Gladioly 1975 ALL - America Selections

HIGHSTYLE /465 COON/ M. pěkně středně cyklámová, v hrdle bílé krémo-
vé oko. Otvírá 8-10 zvlněných květů na vysokém rovném
stvolu. Vynikající uniformita květů. Odrůda má před-
poklady zvítězit na mnoha výstavách. Dobrý semenáč.
Rodiče neuvedení.

SUMMER SNOW /400 FISCHER/ M. Bílá se zeleným nádechem ve středu kvě-
tu. Levandulové tyčinky. velmi snadno otevírá 8-10
Zvlněných květů, dokonale rozmístěných na vysokém
rovném stvolu. Jedna z nejlepších bílých.

GREEN LILAC /373 ROBERTS/ EM. Pale MOON x Lilac and Chartreuse.
Barva výběrově orchidejovitě levandulová se světle
zeleným nádechem. Květ středně veliký, krásně zvlněný,
velmi pevný /voskový/. při otevření 11-12 květů dělá
dojem květní stuhy. Stvol velmi elegantní.

Cena všech tří odrůd poměrně nízká - tři hlízy za 1,10 g.

4. Výstavy a inzeráty

Klub mečíkářů př. ZO ČOZS Studénka I pořádá letos již po třetí
výstavu mečíků. Tentokrát se však spojil s místní organizací Českého
svazu žen a ve spolupráci s nimi připravuje u příležitosti výstavy i
karneval květů pozdního léta. Výstava se koná ve dnech 9. a 10. srpna
1975 v prostorách místního zámku ve Studence I od 8.00 hod. do 18.00.
Karneval je v zámecké zahradě dne 9. srpna v 10.00 hod.

Celá akce má být příspěvkem k letošním oslavám 30. výročí osvobo-
zení naší vlasti Sovětskou armádou a Mezinárodnímu roku ženy, vyhláše-
nému OSN. Zveme proto všechny milovníky gladiol k návštěvě naší vý-
stavy i karnevalu.

Není dávno co skončila velmi zdařilá výstava tulipánů, kterou
uspořádali členové agilní organizace ČOZS v Rapotíně a již připravu-
jí se na instalování výstavy mečíků, kterou hodlají uspořádat ve
dnech 16-17 a 23-24 srpna t.r. Bude opět v krásném prostředí sálu
kulturního domu v Rapotíně. V menším sále se bude konat okresní vý-
stava exotů tj. kanárů, andulek, papoušků a jiných exotických ope-
řenců.

Případné dotazy ochotně zodpoví jednatel. Pro autobusové zájezdy zajistíme stravování a pokud budou místa i noclehy.

Na shledanou v krásných Jeseníkách.

V letošním roce pořádá naše organizace svazu zahrádkářů ve dnech 30. srpna až 1. září v Tylově domě v Poličce první výstavu květin.

Chceme Vás členy odboru proto požádat o účast na naší výstavě. Vaše pomoc by měla spočívat v tom, že by jste nám poskytli bezplatně Vaše výpěstky gladiol i s menším počtem květů. Pomohli by jste nám tím ke zdaru výstavy.

Předseda ZO Polička I, Vomáčka Vladimír

Z přebytků nabízím menší množství velkokvětých amerických kosatců. Rostliny budou k dispozici v srpnu.

Leonard Rýznar
Gottwaldova 827
76824 H u l í n

Prodám větší množství cibulí Tulipánů /Darvin Hybrid/ Apldoorn - červený raný i k rychlení 65 cm vysoký, velkokvětý 8 až 10 cm obvod.

Větší brut slabě kvetoucí levně. Odrůdově čistý bez příměsí.

Petráček František
Libkovice 29
411 87 Krabčice
okr. Litoměřice